

Conceptverslag

Betreft

Nationaal Beraad Digitale Overheid

Vergaderdatum en -tijd

9 mei 2017, 15.00-17.00 uur

Deelnemers

Bas Eenhoorn (Digicommissaris, voorzitter), Hans van der Stelt (Bureau Digicommissaris), Bernard ter Haar (SZW), Hanneke Schuiling (Fin), Mark Bressers (EZ), Gea van Craaikamp (VWS), Maarten Tossings (Def), Jan van den Bos (I&M), Ronald van Roeden (BZ), Marjan Hammersma (OCW), Emine Özyenici (V&J), Albert Vermuë (UvW), Katja Verhulst (BZK), Marjolein van Zuilekom (AZ), Ruud van Es (Manifestgroep), Rob Coolen (Manifestgroep), Aginus Kalis (Klein Lef), Nathan Ducastel (VNG) en Dorien van den Berg (Bureau Digicommissaris/verslag)

Afwezige deelnemers

Zonder vervanging: Cees Oudshoorn (VNO/NCW), Henry Meijdam (IPO)

Met vervanging: Ronald Barendse (V&J), Simone Roos (BZK), Bertholt Leeftink (EZ), Jantine Kriens (VNG), Michiel Boots (AZ), Claudia Zuiderwijk (Manifestgroep)

Contactpersoon

Dorien van den Berg
info@digicommissaris.nl

Datum

09-05-2017

Kenmerk

-

Bijlagen

-

1) Opening en mededelingen

Ruud van Es (SVB) volgt Hans Blokpoel op als lid van het Nationaal Beraad namens de Manifestgroep. Een aantal leden van het Nationaal Beraad laat zich vandaag vervangen.

- Terugkoppeling 18 april 2017

De Digicommissaris blikt terug kort op de drie rapporten die op 18 april naar de Tweede Kamer zijn verzonden, te weten: het rapport "Maak waar" van de Studiegroep Informatiesamenleving en Overheid, de evaluatie van het construct Digicommissaris van Peter Veld en de brief van de Digicommissaris over zijn perspectief op de afgelopen drie jaar. Dit zijn ambtelijke adviezen. Of en hoe dit door de politiek wordt overgenomen, moet worden afgewacht.

- Wet GDI en eID

Katja Verhulst meldt dat de consultatie is afgerond. De ruim honderd reacties worden nu geanalyseerd. Dit zal enkele maanden in beslag nemen. Na de zomer zal dit onderwerp weer in het Nationaal Beraad aan de orde komen. Desgevraagd geeft ze aan dat op basis van de analyse de toetsgroep weer bij elkaar zal komen. Naar verwachting voor de zomer.

Bij de Manifestgroep zoemen geluiden dat er sprake zou zijn van een scheiding tussen wetgeving voor burgers en bedrijfsleven en dat private partijen buiten de eerste tranche zouden worden gehouden. Dit zou een afwijking zijn van de ingezette koers. De geluiden worden niet herkend. Afgesproken wordt dat hier nader overleg over plaats zal vinden. Indien dit tot veranderde inzichten leidt, zal dit in het Nationaal Beraad worden geagendeerd.

Er wordt gevraagd naar de status van de dekking van de 16 miljoen voor de stelselvoorzieningen. Katja Verhulst geeft aan dat de stuurgroep hier dekking voor heeft gevonden, acht rijkspartijen worden structureel voor 2 miljoen aangeslagen onder de aanname dat doorbelasting nu niet zinvol is. Als doorbelasting in een later stadium wel aan de orde komt, zal dit tot aanpassing kunnen leiden van de bedragen.

Emine Özyenici geeft aan dat V&J maar voor één jaar instemt met dit bedrag. En ze roept BZK op om dit soort kwesties in het Nationaal Beraad te brengen ter besluitvorming zodat alle betrokken partijen hier over kunnen meepraten. De Digicommissaris voegt hieraan toe dat het niet de intentie is om de voortgang van de stuurgroep te belemmeren, maar dat dit soort besluiten in samenhang en met alle betrokkenen genomen moeten worden.

2) Conceptverslag 2 februari 2017

Op verzoek van de VNG is een aanpassing gedaan. Albert Vermuë verzoekt om op pagina 4 bij de laatste bullit boven de conclusies toe te voegen dat de medeoverheden niet tegen meebetalen zijn, maar tegen meebetalen op basis van het profijtbeginsel. Zij zouden liever de verdeelsleutel van de Aanvullende Post hanteren.

Nathan Ducastel voegt toe dat hij bij de laatste bullit onder de conclusie bij dit zelfde onderwerp graag toegevoegd ziet dat het Nationaal Beraad "met inachtneming van genoemde bezwaren" akkoord gaat.

Het verslag zal worden aangepast.

Mark Bressers vraagt naar aanleiding van het verslag of al meer bekend is over de doorlichting van Logius. Katja Verhulst geeft aan dat dit is afgerond. Verzakelijking van Logius is een belangrijk verbeterpunt. Andere punten zijn sourcingsvraagstukken en de positie van Logius. Een aantal punten is geadresseerd in het rapport van de Studiegroep en zal ook verder worden opgewerkt met de uitwerking van een uitvoeringsprogramma naar aanleiding van dit rapport.

3) Nieuws uit de regieraden

Hans van der Stelt koppelt enkele zaken terug uit de regieraden.

Overheidsbrede interactiestrategie:

In de regieraad Dienstverlening is vanuit een aantal invalshoeken in samenhang naar de digitalisering van overheidsdienstverlening gekeken: Gebruiker Centraal, de samenwerking tussen de informatieportalen van de overheid en de overheidsbrede interactiestrategie waaraan onder aansturing van de stuurgroep berichtenvoorziening wordt gewerkt. Op het geheel is een reflectie gegeven door medewerkers van de Nationale Ombudsman. De regieraad heeft geconstateerd dat een interactiestrategie ingebed moet zijn in een overheidsbreed dienstverleningsconcept vanuit maatschappelijke waarde en behoeftes van gebruikers. De stappen die gezet moeten worden, de voorzieningen die nodig zijn en het oplossen van belemmeringen die er zijn, komen daarna. De regieraad acht het wenselijk dat de overheidsbrede interactiestrategie in het Nationaal Beraad besproken wordt.

Digitaal 2017:

In de regieraad Dienstverlening is gesproken over de stand van zaken van de realisatie van de kabinetsdoelstelling Digitaal 2017, dat burgers en ondernemers voor het eind van 2017 online zaken kunnen doen met de overheid. Medio 2016 was overheidsbreed 88% van de meest gebruikte diensten online beschikbaar, met grote verschillen tussen overheidsorganisaties. In juli van dit jaar wordt wederom de meting uitgevoerd bij alle partijen. Er wordt steeds meer onderling samengewerkt op het (brede) gebied van digitale dienstverlening. Toch is een eindspurt is nodig. Het is van groot belang om de sense of urgency (de publieke waarde van het gemak van online diensten) bij de achterban te bevorderen en te sturen op het verbreden van het aanbod digitale diensten, met prioriteit bij de meest gebruikte diensten.

Machtigingsvoorziening:

In de regieraad I&A is het onderwerp Machtigen besproken. Er is een aantal initiatieven opgestart. Vanuit de regieraad I&A is gevraagd om een verkenning van generieke behoeften op dit gebied, daarvoor is een expertgroep ingericht. Door de stuurgroep berichtenvoorziening onder leiding van Koos van der Steenhoven is een urgente behoefte geconstateerd bij met name de Belastingdienst en is een traject in gang gezet –waarbij de intentie is om ook breder te kijken- om op korte termijn in die urgente behoefte aan een nieuwe machtigingsvoorziening te voorzien. Duidelijk is dat er gezocht moet worden naar een manier om urgente behoefte op korte termijn te verenigen met genericiteit en samenhang in het machtigingen-vraagstuk. Het Nationaal Beraad moet worden meegenomen in de samenhang tussen deze trajecten en het stellen van prioriteiten. Koos van der Steenhoven wil graag zijn bevindingen terugleggen in het Nationaal beraad zodat kan worden gekeken naar de benodigde organisatorische en financiële randvoorwaarden.

Hieraan wordt toegevoegd door Ruud van Es dat er nu een consultatieronde wordt gehouden en dat de uitkomsten hiervan binnenkort kunnen worden gepresenteerd.

4) Financiën

Er ligt een notitie voor met betrekking tot de financiële cyclus.

2016

Het Nationaal Beraad neemt kennis van de realisatiecijfers van 2016 per voorziening.

2017

In de regieraden is op basis van inhoudelijke afweging en discussie gekomen tot een voorstel om de middelen op de Aanvullende Post GDI in 2017 een bestemming te geven.

Albert Vermuë en Nathan Ducastel stellen voor om de beschikbare middelen aan te wenden om de kosten voor de vernieuwing berichtenbox die nog betaald moeten worden omlaag te brengen. De kostenverdeling voor de vernieuwing berichtenbox is echter op 8 juli 2016 in de Ministerraad vastgesteld. De middelen hiervoor aanwenden zou betekenen dat er tegen het MR besluit in wordt gehandeld en dat is niet wenselijk. Het MR besluit wordt niet door deze partijen herkend. Afgesproken wordt dat hier nog nader over wordt gesproken zodat alle besluitvorming ten aanzien van financiën voor alle partijen helder is.

Ook wordt voorgesteld om middelen te reserveren tot er concrete voorstellen liggen vanuit de stuurgroepen berichtenvoorziening en machtigen. Aanhouden van een besluit zou echter betekenen dat de activiteiten niet gestart kunnen worden. Afgesproken wordt dat zodra er voorstellen liggen ten aanzien van machtigen en de doorontwikkeling van de berichtenvoorziening, in het Nationaal Beraad zal worden gekeken wat hiervoor dan eventueel nog nodig is.

Vanuit de Manifestgroep wordt opgemerkt dat zij, naar hun mening onterecht worden aangeslagen door BZK voor gebruik van voorzieningen in 2017. Zij zijn voornemens deze rekeningen niet te betalen. Hierover zal nader contact zijn tussen Manifestgroepleden en BZK.

Verzocht wordt de middelen niet alleen te bestemmen conform het voorstel, maar ook in te stemmen met het overboeken van deze middelen.

2018

Voor 2018 wordt in de notitie voorgesteld om de middelen uit de Aanvullende Post GDI vrij te geven voor bevoorschotting ten behoeve van de voorzieningen waarvan de toerekenbare kosten niet worden doorbelast. Bij het vaststellen van het Digiprogramma 2017 zijn ook de bestedingsplannen 2018 gedeeld met de regieraden en beschikbaar gesteld aan het Nationaal Beraad (15 november 2016). Deze waren op dat moment niet sluitend voor de voorzieningen DigiD, MijnOverheid en Digipoort. Voor deze onderdelen is op 2 februari 2017 financiële dekking voor gevonden door het MR besluit tot doorbelasting van de toerekenbare kosten.

Voorgesteld wordt om de Aanvullende Post GDI vrij te geven voor bevoorschotting van de bestedingsplannen die toen wel sluitend waren.

Het gaat hier om bevoorschotting van plannen die in 2017 zijn gestart en doorlopen in 2018.

Desgevraagd wordt aangegeven dat op dit moment ook de nieuwe cyclus wordt gestart van bestedingsplannen en dat dit uiteraard via de regieraden interbestuurlijk wordt afgestemd.

Resumerend:

- De realisatiecijfers 2016 worden ter kennisgeving aangenomen
- Er wordt ingestemd met het voorstel van de regieraden voor de bestemming en overboeking van de middelen uit de Aanvullende Post voor 2017.
- Bureau Digicommissaris initieert een gesprek met VNG, UvW en IPO om de besluitvorming rondom de financiën te verhelderen.
- BZK zal in overleg treden met de Manifestgroep over de verzonden rekeningen.
- De middelen vanuit de Aanvullende Post GDI worden vrijgegeven voor bevoorschotting van 2018 conform de volgende tabel:

Voorzieningen	(Bedragen in mln. €)
Stelselvoorzieningen (Digikoppeling, Digilevering, Digimelding, Stelselcatalogus)	7,76
eFactureren (MinEZ)	1,5
Overheid.nl (BZK)	0,63
PKI Overheid (BZK)	0,75
eID (BZK)	3,2
eID (EZ)	5,5
Bureau Digicommissaris	3

Het Nationaal Beraad neemt kennis van de procesbeschrijving in de notitie over de implementatie van de duurzame financieringsafspraken.

5) Monitor GDI

Er wordt ingestemd met verzending naar de Tweede Kamer en met het organiseren van het vervolgesprek.

6) Vitale infrastructuur

Katja Verhulst licht toe dat dit de zoveelste poging is om te komen tot een voorstel. In de regieraad is verzocht, gelet op de impasse die was ontstaan, met een helder voorstel richting Nationaal Beraad te escaleren. Er zijn vooral zorgen dat niet bekend is wat het precies betekent als iets vitaal wordt verklaard.

Emine Özyenici voegt toe dat het voor V&J van belang is dat er een akkoord komt vanuit het Nationaal Beraad over een voorstel zodat de NCSC haar rol kan vervullen. Wel geeft zij aan dat dit voorstel kritisch is ontvangen in de CIO raad. Zij kan zich voorstellen dat er een werkgroep wordt ingesteld waarin hier verder aan wordt gewerkt.

Verschillende leden geven aan niet te kunnen instemmen met dit voorstel. De consequenties moeten scherper in beeld worden gebracht.

Besloten wordt dit onderwerp aan te houden. BZK zal, in overleg met bureau Digicommissaris, een werkgroep formeren waarin alle rollen vertegenwoordigd zijn en samen met de werkgroep een nieuw voorstel opstellen om voor te leggen aan het Nationaal Beraad.

7) **Standaardisatie**

Nico Westpalm van Hoorn is te gast. Hij benadrukt het belang van informatieveiligheid. Het Nationaal Beraad heeft haar commitment hier vorig jaar over uitgesproken, maar er wordt onvoldoende tempo gemaakt. Alleen de gemeenten lijken – wanneer de huidige groeicijfers doorzetten - eind 2017 te zullen voldoen. Nico Westpalm van Hoorn roept de leden op om de toepassing van de standaarden voor internetveiligheid te agenderen in overleggen en in de eigen organisaties. Hij attendeert de leden ook op de implementatiehandleidingen die KING/IBD en NCSC publiceren.

Het Nationaal Beraad stemt in met:

1. Het opnemen van de Ades Baseline Profiles (standaarden voor geavanceerde elektronische handtekeningen) op de 'pas toe of leg uit'-lijst en het instemmen met de aanvullende adoptieadviezen.
2. Het verplaatsen van HTTPS en HSTS (standaarden voor het beveiligen van websites en web servers) van de aanbevolen lijst naar de 'pas toe of leg uit'-lijst en het instemmen met de aanvullende adoptieadviezen.
3. Het op de aanbevolen lijst aanpassen van de standaard ETSI TS 102 176-1 (voor het waarborgen van de authenticiteit van een elektronische handtekening) naar de nieuwe versie ETSI TS 119 312.

8) **Op weg naar een Innovatieagenda**

Prof. dr. Wolfgang Ebbers van het Center for e-Government Studies (Cfes) van de Universiteit Twente houdt een presentatie. Cfes doet wetenschappelijk onderzoek naar de elektronische overheid, waaronder de digitale dienstverlening van de overheid. Onderzoek naar digitale dienstverlening gebeurt bij Cfes vanuit het zogenaamde gebruikersperspectief.

Wolfgang Ebbers gaat in op enkele opvallende inzichten uit verschillende onderzoeken zoals een onderzoek bij de Belastingdienst naar de gevolgen van het afschaffen van de blauwe envelop, een onderzoek samen met het UWV en de regio Twente welke typen van digitale diensten al dan niet in combinatie met 'offline' het beste werken bij langdurig werklozen in de bijstand en een onderzoek voor gemeente Den Haag naar online en offline kanaalgebruik.

Geconcludeerd wordt door de voorzitter dat het zeer zinvol is om dit soort resultaten te betrekken bij het ontwikkelen van onder meer de interactiestrategie. Het zou bovendien goed zijn om de relatie tussen de overheid en de wetenschap structureel te versterken waar het gaat om digitalisering en de (beoogde) effecten daarvan.

9) **Rondvraag**

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.